

COMMODORE

AYLIK BİLGİSAYAR DERGİSİ Haziran 1988

C-64 için
101 ipucu

Tehlikeli Oyunlar

SAYI

28

3000 TL.
(KDV Dahil)
Program Döküm
dergisi ekiyle
hediye

CEBİT'88

2038 YILINDA

BİR BİLGİSAYAR FANTAZİSİ

Size video kompozitörü Walter Kayser'i takdim etmeme izin verin lütfen. İşi sorulduğunda kısaca "Veeco" der. Zamanının tüm diğer insanları gibi o da fazla konuşmayı sevmiyor anlaşılan. Şu sıralarda dünyanın çevresinde iki uzay istasyonu dönüyor, aya düzenli seferler düzenleniyor, Mars'a da beşinci insanlı yolculuk yapılıyor. İnsanlarımızın uzun cümlelerle kaybedecek vakitleri pek yok.

Walter bağımsız çalışır. Anlaşmalarını eğlence endüstrisi ile yapar. Gerçekten de çok aranan birisidir. Ama, stüdyosunu Menlo Pars/California'daki Synerg/Mitsubishi'nin ürettiği bir milyon GCU (Global Currency Units, Dünya Para Birimi) değerindeki elektronik alet ile doldurması, aranılabilirliğinin tek nedeni değil. Stüdyosu evinin bir parçası; çok tanınmış büyük bir şehrin güney ucun-

BİLGİSAYAR

Bilgisayarın 50. yılına ulaştık. Acaba 100. yılda yani günümüzden 50 yıl sonra bilgisayarın dünyamızdaki yeri ne olacak...?

daki 420 m² büyüklüğündeki evinin. Walter Kayser evinde çalışan bir adam.

Walter stüdyosuna girdi ve kendini rahat koltuğuna bıraktı. Burası da evin diğer kısımları gibi döşenmiş, ama penceresi yok.

Hemen koltuğun yanında, Walter'in kumanda tablosu yeralıyor. Üzerinde birkaç tuş olan alçak bir masa.

Büyükçe bir tuşa bastı. Son derece doğal bir insan sesi hemen cevap verdi:

"Ben Smitsub. Ne vardı?"

Dediğimiz gibi, Walter uzun lafları sevmiyor. Bilgisayar sistemine de, ki bir Synerg/Mitsubishi 80064 modeliydi bu, çok kısa konuşmasını öğretmişti. Kimi zaman kulağa hoş gelmeseydi bile...

"Afrika Kraliçesi" diyerek yanıtladı Walter soruyu, "Senaryo incelendi mi?"

"Evet"

"Soru?"

"Yok."

"İyi. Bana Humphrey Bogart'ı ver."

Büyük bir ekran hafifçe parladı. Humphrey Bogart'ın görüntüsü ortaya çıktı, biraz kirli bir elbise, kafasında hep aynı açıyla kaykılmış duran şapkası... Gerçi yine de gerçek Bogart olmadığını hissettiriyor. Ama Walter'in istediği de eski filmin aynısını yeniden yapmak değil, yeni bir kompozisyon yaratmak. Bunun dışında Bogart tamamen gerçek bir görünüme sahip. Kendisi bile itirazda bulunamaz. Eskilerinden tek fark, görüntünün çok daha parlak ve net olması.

“Hareket” diye seslendi Walter.

Kameranın zoom’u ile birlikte görüntü de değişti. Arka planda bilgisayarın fractal matematik kullanarak yarattığı tropik doğa yapısı görüldü. O kadar gerçekçiydi ki, aklı başında bir şampanze bile ekrana doğru atlayabilirdi. Bogey, bilinen yürüyüşüyle birkaç adım attı.

“Tamam” dedi Walter, “Şimdi de Bette Midler.”

İşte bu noktada Smitsub işe karışıp Bogart ile Midler’i “Afrika Kraliçesi” filminde birlikte oynatmanın bir kültürel ayıp olacağını söyleyebilirdi. Ama teknik o kadar da ileri değil. Gerçi Smitsub’un da biraz yapay zeka alması var, ama beğeni ile ilgili problemlere hâlâ bir çözüm getiremiyor. Herhalde bunun için de bir 50 yıl beklememiz gerekiyor.

Walter işine devam etti. Diğer tüm tipleri teker teker ekrana çağırıp inceledi. Tabii bunlar sadece gerçekten yaşamış olan oyuncular değil. Aralarında birkaç tane de Walter’in oluşturduğu yapay oyuncular var. İşte bu noktada Walter kendisiyle gurur duyuyor. Oynatacağı rolün adamının tamı tamına nasıl görünmesi gerektiğini çok iyi bildiğini iddia eder hep.

Nihayet önçalışmalar bitti. Sıra geldi son işe: “Senaryo!”

Bir başka video ekranı Walter’in göz seviyesine gelinceye kadar yukarı çıktı. Ekranda bir yazı belirdi. Başlığı “Bölüm I”.

“Artık başlayalım...” dedi Walter.

Walter’in hesaplarına göre 95 dakikalık bu film 12-14 gün içinde bitecek. Sonuç, optik ve mantık açısından kusursuz bir sessiz film olacak. Ses ile ilgili zamazingolarla uğraşmak Walter’in işi değil.

Tüm filmi karısıyla birlikte tekrar seyretti. Onun fikirlerine çok değer verir. Sonra da komutunu verdi:

“Serge-Riebow-Ses Stüdyosu. Adresi biliyorsun. Postala!”

Birkaç dakika sonra tüm film Serge Riebow’un giriş hafızasına yerleşmişti. Serge’nin bir Burroughs/Mitsuko 06/32’si var. Ama sistemler arası uyumluluk problemleri hiç yok. 2038 yılında “uyumluluk”, sadece sosyologların kullandığı bir kelime. BM 06/32, filmin başında yeralan protokoldeki bilgilere bakarak, gönderenin bir SM 80064 olduğunu anlıyor. Sonra da gerekli çevirmeleri yapıyor.

Sesin hazırlanması da iki hafta kadar sürüyor ve aynı gün müşterinin önüne bitmiş ürün konuluyor. Yakın-

da bu film çok büyük ve daha az büyük (artık küçükleri yok!) ekranlarda seyredilecek:

AFRİKA KRALİÇESİ

Başrolde:

Humphrey Bogart

Bette Midler

Wuwumba

Hermann von Blaskewitz

Smitsub, yani SM 80064, çok mikroşemli bir sistem. Kalbi ve beyni demek olan chip’ler, quantum mekanığının izin verdiği en küçük aralıklarla yerleştirilmiş parçalardan oluşuyor. Tüm sistemin aksamadan işlemesini sağlayan bir karmaşıklık abidesi işletim sistemi de bir SM 80128’in marifeti...

Smitsub’un hafıza azlığı gibi bir sorunu yok. Hafıza birimlerinde görüntü ve ses özelliklerini yaratan tüm bilgiler saklı. Humphrey Bogart, Bette Midler, Örümcek Adam ve daha birçokları burada yer alıyor. Senaryolar, tüm dünyanın doğa yapısı ve matematik ile oluşturulmuş yapay görüntüler de burada.

Walter Kayser, Smitsub ile ses kullanılarak anlaşıyor. İletişim zorlukları kesinlikle sözkonusu değil. SM 80064, Walter doğrudan doğruya ona doğru konuşmasa, ağzının içinde gevelese bile onu anlayabiliyor. Tabii ki cevaplarını da sesli olarak veriyor. İçinde tıpkı bir insan gibi konuşmasını sağlayan konuşma üretici var. Sadece “Evet”, “Hayır” gibi kelimeleri değil, kendi kurduğu cümleleri de kullanabiliyor.

Konuşarak anlaşma başarıldığı için klavye ortadan kalktı. Sadece bir iki tuştan oluşan küçük kontrol birimleri kaldı. Biraz alışkanlığı olanlar, hiç bakmadan kolayca bu tuşları kullanabiliyorlar. Varlıklarının sürdürmelerinin tek nedeni, insanların rahatlarına düşkün olmaları. “Sol üst köşe” demektense bir tuşa basmak daha rahat... Örneğin Walter’in kullandığı tuşların birisi yeni tiplerin fizyolojik yapısını belirlemekte, bir diğeri de hareketlerin kontrolünde kullanılıyor. Ses ve kontrol birimleri, insan bilgisayar arası iletişimin en verimli yolu oldu.

Daha önce de söylediğim gibi, Smitsub’un biraz yapay zekası da var. Üzerinde çalışılmış senaryolardan film hazırlayabiliyor. Ayrıca

mantıksal, tarihi ve bunlara benzer bağlantılar hakkında da bilgisi var. Ve bunları öğrenebiliyor! Örneğin Walter, Afrika Kraliçesi’nde bir jet uçağı göstermek isteseydi (aslında gösterebilirdi, o sıralarda ne olmadığını kim nereden hatırlayacak artık...) Smitsub onu uyartılabilecekti. Ve bunu da bildiği birçok dünya dilinden biri ile yapabiliirdi.

SM 80064, dünyada yeralan tüm diğer bilgisayarlarla bağlantılı. CHP’in Haziran/2038 sayısına bakarsak, yakında aydaki bilgisayarların haberleşmesini sağlayan FARNET ve SYNCWEB haberleşme ağlarına da bağlanacakmış. Olayın finansal yönünü Smitsub halledecek, tabii Walter gönderilen hesabi ve araçları inceledikten sonra, ve tabii BANKNET’i kullanarak...

Walter Kayser, aynı zamanda yazılım piyasasının iyi bir takipçisi. Eğer iyi gibi görünen yeni bir programın reklamını görürse derhal ayrınılı bilgi istetir ve bu bilgileri Smitsub’un incelemesini sağlar. Eğer Smitsub da beğenirse, bu defa da programı SOFTWAB’dan ister. Artık disket kullanılmadığını söylemek gereksiz. Sonra programı bir hafta boyunca deneme mahiyetinde kullanabilir ve bunun için de bir ücret talep edilmez. Programın kopyalanmaya karşı korunmuş olduğunu da belirtmeliyim. Bir hafta boyunca Walter programı Smitsub ile birlikte dener. Eğer beğenirse telif sahibine haber verir. O da programı korumasını kaldırır. Mali işlemlerin nasıl halledileceğini daha önce anlatmıştım. Eğer programı beğenmezse yapacağı birşey yok. Program bir haftanın sonunda kendi kendini yokeder.

Walter Kayser’in SM 80064’ü, yazılım ve donanım açısından özel bir görev için üretilmiştir. Bunun gibi daha binlerce değişik görev alanı belirlenebilir. Hatta bunlardan biri, bundan 50 yıl önce otobanları kullanan birisine tatlı bir rüya gibi gelebilir.

2022’den beri, dünya kanunlarına göre tüm araçları FASCOS birimi (Freeway and Autobahn Safety and Control System, Serbest yol ve otoban güvenlik ve kontrol sistemi) takılması zorunlu. 2040’dan beri de tüm yollar SM 80064, BM 06/32 ve benzeri diğer bilgisayarlar tarafından kontrol ediliyor.

Artık 2038’de görüşürüz. O sıralarda 104 yaşında ve hâlâ araba sürüyor olacağım. Bugünkünden daha güvenceli...